

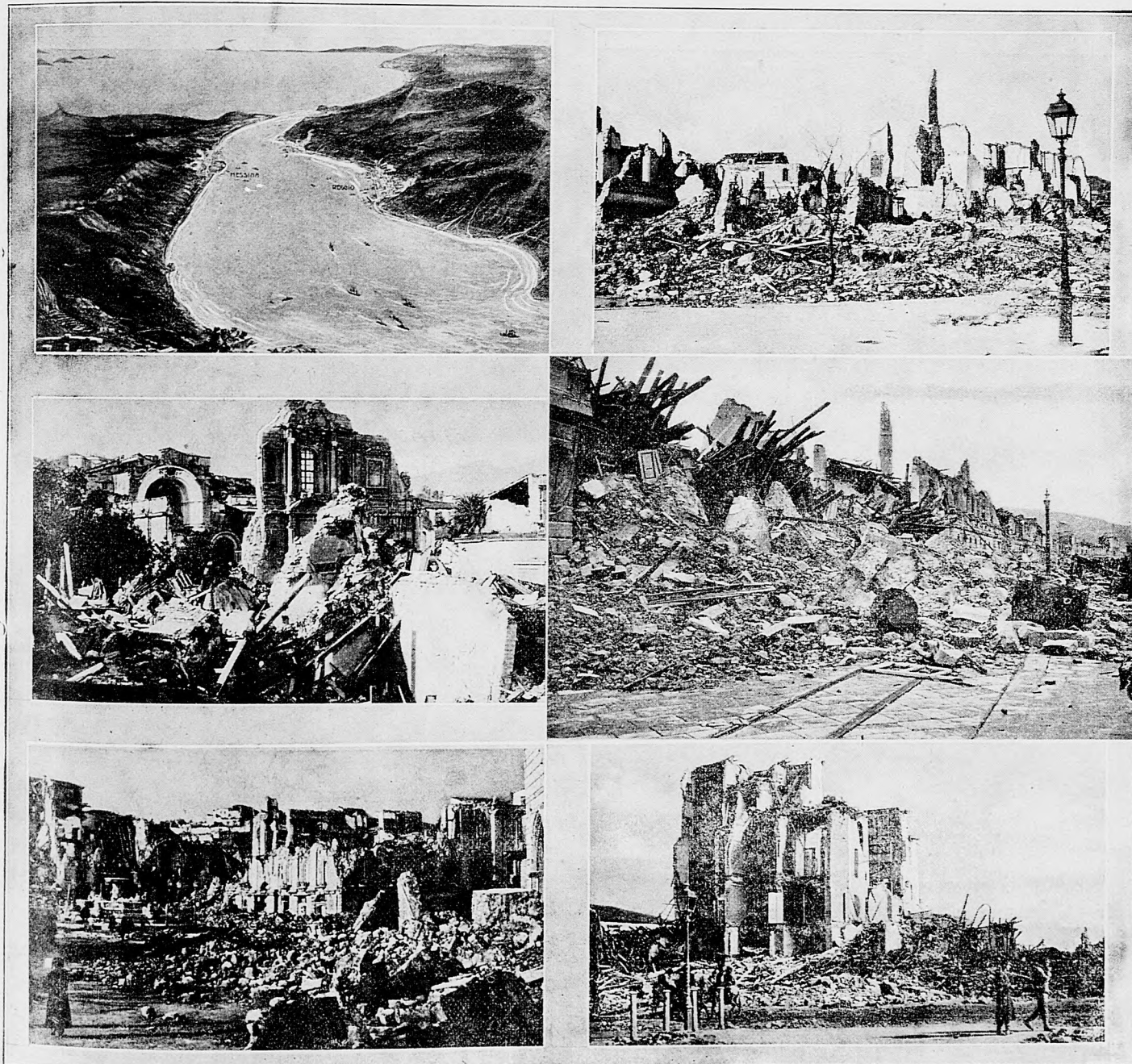
KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOCENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok ... — 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... — 2 " — "
 Na štvrt' roka... — 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 púp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľ'stvo:
 Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám
 Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Obrázky zručanin v Messine.

O rozriešení krízy.

Jeho veličenstvo kráľ 4. mája večer prišiel asi na šesť dní do kráľovského zámku budínskeho, aby panujúcu krízu terajšej vlády v medziach krajinskej ústavy rozriešil.

Rozriešenie krízy najväčšieho hlavybólu zapríčiňuje tým, ktorí ju vyvolali. Liberálni politici krajiny nevedeli zabudnúť tú hroznú porážku, po ktorej nasledovala terajšia vláda z koalície utvorená. Pracovali preto neustále na tom, aby koalíciu nemožnou učinili. Z toho si nerobili svedomia, že zničia také zostavenie politických stránok, ktoré v sociálnom, hospodárskom a politickom ohľade cestou zákonodarstva viacej vykonalo cez krátke tri roky, ako všetky liberálne vlády cez dlhých tridsať rokov. V zkazonosných snahách na pomoci boli liberálom aj jednotliví nepokojní a liberálnym duchom nasiaknutí členovia strany neodvislých, vzdor tomu, že táto strana ako najsilnejšia koalície povoláná mala byť v prvom rade podporovať politiku stránok s ňou spojených. V strane neodvislých nebolo svornosti. Nesvornosť ale je prameňom záhuby aj v živote politickom.

Nadovšetko krajinský vyslanec neodvislej strany, menom Ludvik *Holló* a niekoľko ľudí, čo s ním držali, robili jednotajne rozbroje v neodvislej strane. Robili kriky pri ustálení vyrovnania s Rakúskom, jašili sa pri pojednávaní revízie snemových pravidiel, ba ešte aj keď bola snemu oredostrená zákonná predloha volebnej reformy, div z kože nevyskočili. Jašili sa pri každej príležitosti a zas sa utíšili, ako to okolnosti sebou donášaly. Ako sa ale nazdávali, že by snáď možno bolo rozhodíť koalíciu a na novó sa delíť v ministerských torbách, hneď zdvíhali hlavy a vystatovali sa s jejích zásadami, proti ktorým najviacej pracovali a prehrešovali sa sami.

Po namáhaní cez tri roky dosiahly konečne turbulentné živly neodvislej strany, že vláda z koalície utvorená zadakovala. S týmto ale není sú spokojní *Holló* a jeho prívrženci. Prítomne už na tom pracujú, aby aj koalícia celkom bola rozhodená a aby nová vláda utvorená bola jedine zo strany neodvislých. Či táto vláda upatniť môže aj všetky zásady a celý program neodvislých, to je pobočná vec. Im sa len o to

jedná, aby opraty krajiny dostali do ruky, pannovali, zákony donášali a gazdovali, ako sa im líbi.

Sjašených neodvisliakov prítomne najviacej to bolí, že koalícia nepreviedla ešte volebnú reformu. Vtedy až boli by si sadli k hotovému stolíku. Kdežto včul keby prípadne vypísané boli nové voľby, kto vie, ako by to vyzeralo s *Hollóm* a jeho prívržencami. Tohoto sa boja a preto nariekajú, že volebná reforma není prevedená. Kto je ale tomu na príčine? Kresťanská ľudová strana zaiste nie. Jedinou príčinou toho sú tie dve stránky, ktoré tvorily a tvoria väčšinu v koalícii.

Kresťanská ľudová strana ako prvého radu vážné otázky má v jej programme prevedenie katolíckej autonómie a volebnej reformy. Katolícku autonómiu zaslúbil jeho veličenstvo kráľ a prdvedenie jej obsažené je aj v trónnej reči, predsa ale keď sa minister kultu osvedčil, že zákonný návrh katolíckej autonómie na každý pád pojednávať sa bude hneď po prevedení volebnej reformy, kresťanská ľudová strana aj ku tomuto privolila, bo si žiadala, aby volebná reforma čím skorej bola prevedená. Žiadna z iných politických stránok nepokračovala podobne. Prevedenie volebnej reformy drží kresťanská ľudová strana za nevyhnutne potrebné aj cieľom dokonáleho rozriešenia skrze nepokojných neodvislých vyvolanej krízy, o ktorej nasledovne sa vyslovuje krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany:

Mikuláš Zboray.

Ako tri stránky parlamentu do koalície vstúpily, ani jedna nenachodila sa vo väčšine. Spojily sa každá s tou podmienkou, že program a zásady svoje každá síce podrží, lež k dosiahnutiu istých cieľov spoločne pracovať budú. Z voľby Tiszom prevedenej vyšla vo väčšine stránka neodvislých. Na základe zásady väčšiny neodvislí boli by teda už vtedy cestu mohli ukázať stránke ústavnej a ľudovej, keby to boli považovali za vec so statočnosťou sa srovnávajúcu. Vtedy ale o tom ani spomienky nebolo bo koalícia utvorila sa v tom smysle, že akýkoľvek bude výsledok voľby, prevziate úlohy prevedú spoločne a len potom môže o tom byť reč, aby sa stránky rozlúčily a väčšina tým lepšie sa uplatnila. Ministerské torby podelené

byli medzi stránkami na základe vyrovnaní roku 1876. stojacími a medzi 48-timi, tiež len ohľadom na koalíciu a nie na väčšinu. Tým čudnejšia vec je teda, že včul všetko na bok odkladajúc, pod zásterou neodvislej banky, hovoriac o sedemdesiatich stránkach, že vyniesly uzavretie za spoločnú banku, veľmi dobre známym osydlom o zasade väčšiny, nových úradov chceli by si nastrúhať jednotlivci. V otázke neodvislej banky ale bol by im veľmi milý ten spôsob rozriešenia, keby jeho veličenstvo straniva zákonnej predlohy, ktorú neodvislá stránka predostrel a prijal má o postavení neodvislej banky, použil svoje veto právo, aby tí ľudia potom pýšne mohli sa biť v prsia pred krajinou, hľa my sme chceli previesť naše zásady, jeho veličenstvo nám to ale nedovolil a preto aby sme vyhli revolúcii, s vyklúčením tejto otázky ďalej panujme. Podaktorí sú hotoví aj do novej voľby sa pustíť, rozumie sa, len na taký spôsob, keď minister vnútra bude jejích človekom.

Celá kríza — počas ktorej len Andrassy vyslovil sa najúprimnej — o tom svedčí ostatne, že základy 67., zarovnak ako 48. nemajú stálosti. V zápasoch o moc dajú sa využívať, život verejný ale je s nimi už zcela na čistom. Na základe hospodárskych a sociálnych otázok utvoria sa politické stránky v budúcnosti. Obzretný a múdry vodca poskytne času nepokojným živlom, aby vyvrely a sa utíšily a so stránkami dnes ešte koalizovanými prevede *všeobecné volebné právo*, na jehož základe zostavený parlament nech sa potom chytí do práce vývinu hospodárskych a sociálnych záujmov jednotlivcov a celej krajiny.»

Krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Mikuláš Zboray označil zreteľne nie len pôvod ľahkomyselne vyvolania krízy, lež aj spôsob jej rozriešenia. Stránka neodvislých bez koalície nemôže rozriešiť krízu, ktorú jednotliví jej členovia zapríčinili, nevediac, kde to povede. Že podaktorí z tejto stránky v ministerských foteloch spatrujú jejích spásu, tomu sa dá rozumieť. To ale nežiada si nikto, čo zná tieto elementy, Prečo si to aj žiadon kresťan a katolík žiadať nesmie?

Keď aj nie všetci, väčšina stránky neodvislých nasiaknutí sú liberalismom. Čo ale libe-

ralizmus cez tridsať rokov stváral v Uhorsku, to zná nadovšetko náš pospolitý ľud. Koreň a peň ďalej tých živlov, zvlášte ktoré prítomnú krízu zapríčinily, sú pastori kalvínski. Predstavme si teraz, keby s pomocou týchto kríza rozriešená a utvorená mala byť vláda, ako by vyzeralo naše zákonodarstvo. Zlé zákony by vynášali. Z počiatku snáď by sa ostíhali s celou ostrosťou vystupovať proti katolíkom, pozdeť ale pozbavili by katolícku cirkev majetkov a všetkých, i tých najmenších práv, ktoré posiaľ má.

Nech nás preto Boh zachráni od vlády, aká by z týchto nebezpečných živlov utvorená byť mohla. Pred týmto ale aj sami máme sa chrániť. Sdružujme, spájajme sa v Jednote katolíckej a kolo zástavy kresťanskej ľudovej strany, aby keď nastane rozhodná chvíľa, boli sme prichyšaný.

Uprimné slovo k naším robotníkom.

(Pokračovanie.)

Udal som tu v krátkosti daktoré zásady kresťanského socializmu. — Pravda, ony ináč znejú, jako tie hlúpe vymysleniny, ktorými socialdemokratickí vodcovia robotníctvo svádzajú? Kedy že sa tie splnia? Kedy že bude tá veľká delba, s ktorou vám oči zaslepujú? Kto ju prevede? S akým právom chcete shabať cirkevné a všetky iné majetky? Kto splnomocnil k tomu tých socialdemokratických vodcov? Nuž a nazdávate sa, že keď by sa previedla tá delba, že by ste vy toľko dostali, jako tí vodcovia? No, len čakajte! Oklamali by vás tak, jako vás aj teraz klamú. Vy by ste len holé kosti dostali, mäso však by si oni podržali. — Či ich nepoznáte? Dbajú tí vela o vás! Vy im smrdíte, len vaše peniaze sú im milé. — Či nedostávajú od vás tisíce a dajú vám z nich čo len halier? Veď sú medzi nimi bohatí ľudia. Z robotníckych peňazí ostali pánmi a probujete pýtať od nich, keď ste v núdzi, či vám pomôžu? Nikdy! Majú dosť a predať vykrikujú: «Delme sa!» S tým vás len mámia. To je tá otrava, s ktorou pozbavili vás rozumu. Socialdemokratický štát? To je taká hlúposť, ktorú múdre dieťa neuverí. Založiť a riadiť chcú ho židáckovia a kadejakí tuláci. Pekne by to vyzeralo! — Hej, takto vás klamú tí nesvedomíť ľudia. Či to vy nebadáte?

A klam tento trvá u nás vyše tridsať rokov, v cudzozemsku už dávnejšie. Za ten čas stá darebákov sa vypáslo na vás, chudobní ľudia; a čo máte z toho? Čo ste docielili s tými náramnými peniazmi, ktoré ste naskladali na tých nenasýtených vodcov socialdemokratických? Nič, zhola nič! Ba ste nespokojnejší, jako predtým. Zostali ste opravdovými zvermi. Preklína vás každý poriadny človek, lebo ste nebezpeční celej spoločnosti ľudskej a verejnému poriadku. Od tých čias, ako ste ostali socialdemokratami, aj medzi vami vznikla nemravnosť, surovosť, bezbožnosť, vysokomyseľnosť a baženie po panštine, lebo veď podlí vodcovia vaší ustavične o tom vykrikujú a píšú, že v socialdemokratickom štáte malo sa bude robiť, tým viac ale zabávať. To je hlúposť! A vy to uveríte? Kňazovi ale neveríte, čo by o čomkoľvek kázal, lež keď akýkoľvek uchmúlaný židovský vodca otvorí pred vami hubu a cigáni čierne na biele, div na kolená nepadnete pred ním. On je vašim bohom. Rúbať by ste sa dali zaň.

Nuž a ako že chcete udržať ten socialdemokratický štát, keď nebude treba pracovať? Či na strome budú riasť k výžive potrebné články? Kto že nasýti tie milióny, ktoré len postávať a zabávať sa budú? Kto bude riadiť ten socialdemokratický štát? — Aká to bude rovnosť, keď vy o veľa ťažšie budete musieť pracovať lebo vodcovia ani slámky nepreložia na kríž? Veď ani teraz nič nerobia, lež vás vyžierajú a vy nieraz hladujete, len aby ste mohli nasýtiť kopy dovandrovaných bruchopasov. Hej, zle to vyzerá s vami! Padli ste do pazúrov nesvedomitých lúpežníkov. Hľadte sa vyslobodiť z toho otroctva a pripojte sa ku kresťanským robotníkom. Slovák nikdy nebol ani lúpežníkom, ani krvožíznivým zverom. Nie, ani vy nebudte takí. Rozmýšľajte trochu nad vecou, a sami pridete na to, že sluby vodcov socialdemokratických sú sprosť vymysleniny a celá socialdemokracia nenie iné, jako kopa hriechov a podlostí. Preto ju treba stíhať a vykoreniť z našich slovenských krajov a nazpäť ta uviesť starodávne dobré obyčaje a tú spokojnosť, ktorá tu jednúc panovala. Socialdemokracia je len pre ľudí, ktorým sa tiazí robiť a nemajú Boha, ani svedomia.

Pozor teda, slovenskí robotníci! Tu je vodca váš: Ježiš Kristus, za tým sa berte. S

delbou vás tí ľudia len klamú. — Môžem vám povedať, špatne pochodíte s ňou. Kto že vám dá dobrovoľne svoje pozemky, dom a peniaze? Shabete ich s násilnosťou, so zbraňou? To je lúpež a krádež. Malý by roboty sekery a flinty, lebo každý majiteľ by si bránil svoje, potľkol by na kopy zbojníkov.

Takéto veci tárajú vám tí krivonosí vodcovia a vy k vôli ním odhodíte od seba vieru a statočnosť, zapredáte Boha a slepo nasledujete ľudí, ktorí vás tak hnusne klamú, vysmejú vás ale, keď sú medzi sebou pri kartách a pri víne. Priatelia moji! Rodáci milí! Nechajte vy tých židovských klamárov na pokoji. Nedajte im do hrtana ani haliera, lebo to sú ztratené peniaze. Za ne môžete poriadne žiť a zašatíť deti svoje. Nedajte sa klamať a zdierať. Nech sa prepadne tá židovská socialdemokracia! Ukážte tento článok tým nesvedomitým ľuďom a viem že sa na smolu rozlejú od jedu. Berte sa zaraz k tým statočným mužom, ktorí hlásajú kresťanský socializmus. To sú veru inakší ľudia, ako tí vaší Jakobovia. Tí nevyberajú porcie pre seba. Tí nebúria robotníkov k násilnosti, k vraždám a k lúpeži, jako to robia vaší krivonosí.

Neni tomu tak dávno, čo huckali vás tí nesvedomití ľudia, aby ste napádali, bili a kalíčili nevinných ľudí; vybíjali obloky a strielali po hlavnomestských uliciach. A vy, jako blázni bez rozumu, poslúchate ich a dáte sa na bárs čo nahovorí. Nebojíte sa následkov? Verte mi, tieto násilné a divé výsupky, tá neobmedzená a divá surovosť a bezočivosť, ktorú socialdemokrati preukazujú, veľmi škodila veciam vašim. Tisíce robotníkov prebudilo a odtrhlo sa od socialdemokratov, — Nechcú byť poslušní otroci kadejakých Jakobov. To isté mali by ste aj vy urobiť. To plané služobníctvo nenie pre vás. — Ľudia tak vyprávajú o vás, jako o divých beštiách, pred ktorými nenie nič svätým, ktorí nie len že nezaslúžia práva občanské, ale ani len to, aby ich trpeli v Uhorsku; lebo i tak zapredali domovinu svoju, čo je najväčšie podliactvo. Na toľko sú tí internacionálni socialdemokrati opovrhnutí!

Je to aj v poriadku, lebo kto zbroj ostrí proti Bohu, proti krajine, proti poriadku a proti spoločnosti ľudskej; kto ruky kladie na to, čo nenie jeho a kto porúcať chce pamiatky sláv-

nych mužov: ten zaslúži len žalár, alebo vyhnanstvo. Keď ste vy také diví, že ľudia trasú sa pred vami, akí budú potomci vaší? — Aká bude to spoločnosť? Aké skutky budú také ľudia sprevádzať? Strach pomysleť na to! Peklo, hriechy, podlosť, potoky krve! Či sa nenalakáte tejto ukrutnej budúcnosti? — Nazpät ku krížu, slovenskí robotníci! Ježiš nech je vašim vodcom, nie ale do Uhorska z Galície dovandrovaní židáci.

(Dokončenie nasleduje)

Turecko.

Nad osudom Abdul Hamida II. konečne rozhodli Mladoturci.

V San-Stefane dňa 22. apríla vydržiavané národné shromaždenie na tajnom zasadnutí väčšinou hlasov uzavrelo, že sultána Abdul-Hamida II. pozbaví trónu. Prevedenie tohoto uzavretia ale odročili, čo bolo potrebné nielen preto, lebo museli vyčekať, kým armáda Mladoturkov zaujme celé hlavné mesto a odzbrojí sultánove čaty, lež hlavne preto, lebo ku detronisácii sultána, jako hlavy mohamedánskeho náboženstva, treba bolo získať aj šek-ül-izlama, ktorý má jedine právo sultána čo choromyseľného za nesúceho na trón vyhlásiť. Mladoturci museli čakať s prevedením uzavretia aj preto, aby boli na čistom ohľadom možných následkov detronisácie tak v ríši, jako aj za hranicami, aby sa europejské mocnosti zamiešali nemohly. A konečne aj to museli do ohľadu brať, že uzavretie národného shromaždenia v San-Stefane nezodpovedalo úplne ústavným formám a preto museli vyčekať, kým podobné uzavretie vynesie aj národné shromaždenie, ktoré medzitým v Carihrade zasadlo.

Národné shromaždenie v Carihrade 27. apríla predpoludním pretriasalo otázku, čo sa má stať s tureckým sultánom Abdul-Hamidom II. Mladoturci si zadovážili nepodvrátiteľné dôkazy, že Abdul Hamid II. zrušil svoju na ústavu složenú prisahu, že bol príčinou štátneho prevratu 13. apríla a že on vyvolal odpor proti mladotureckým čatám, keď tieto v nedeľu vtiáhly do Carihradu. Národné shromaždenie, ktoré 27. apríla o 9. hodine predpoludním zasadlo a radilo sa bez pretrhnutia do 1. hodiny predpoludním, potom uzavrelo, že sultána shodí z trónu.

Nato národné shromaždenie zvolilo deputáciu, aby Abdul-Hamida upovedomila o jeho detronisovaní. Deputácia šla hneď do palácu Yildiz, kde ju sultán hneď prijal. Abdul-Hamida upovedomili, že ho shodili z trónu. Abdul-Hamid zronený vzal v známosť túto zprávu a povedal:

— Od obnovenia ottomanskej ústavy nikdy som sa neodchýlil z cesty ústavy. Potrestanie pôvodcov tejto tragedie sverujem na spravodlivosť Božiu. V posledných udalostach nemal som vôbec účasť. Toto aj tým viem dokázať, že z palácu Yldiz nezadunel ani jeden výstrel. Za môjho panovania vífaznú vojnu som viedol proti Grécku a moju ríšu som veľmi často z ťažkého položenia vyslobodil. Keď pritom všetkom žiadajú moje zrieknutie, nech sa stane vôľa Božia. Len to prosím, aby ste sa zaprisahali, že môjmu životu nehrozí nebezpečie. Ďalej to žiadam, aby mňa a moje malolete deti a familiu nevláčili verejne po uliciach Carihradu. Cez zahrady sa môžem dostať na to miesto, ktoré mi vykázali. Ešte raz vás veľmi prosím, šetriť môj život. — Sultán takto skončil svoju reč:

— Čo mám urobiť? Takto to bolo v knihe osudu napísané.

Popoludní o 1/23 hodine potom zadunelo 101 výstrelov z kanónov, ktorými obyvateľstvu Carihradu dali na vedomie, že sultán Abdul-Hamid II. je pozbavený trónu a že na trón sadol nový sultán Mohamed V.

Národné shromaždenie turecké mladšieho brata Abdul-Hamida knieža Rešada vyhlásilo za sultána a o tomto he tiež cestou deputácie upovedomili. Knieža Rešad v známosť vzal zprávu deputácie a odpovedal, že ponevác je to žiadostou národa, novú hodnosť prijíma, Od svojho útleho veku si nežiadal iné, ako blahobyť národa. S Božou pomocou chce pracovať, aby svoju vlasť blaženou učinil. Súčasne vyhlásil, že pod menom Mohamed V. zaujme trón tureckých sultánov.

Nový sultán sa potom z paloty Dolma-Bagdče, kde bol internovaný, za dunenia kanónov na lodi previezol do Stambula. Celá posádka a všetky mladoturecké čaty vyrukovaly a od paloty nového sultána po portu a od porty až po ministerstvo vojny, kde hlavný veliteľ mladotureckých čiat Mahmut Šefket s generálskym sborom čakal sultána, stály v radoch a

za nimi stálo v hustých zástupoch obecnstvo. Novému sultánovi všade hlučné ovácie pripravili.

Sultán Mohamed V. popoludní o 3. hodine prišiel do ministerstva vojny, kde ho s veľkými ováciami prijali. V ministerstve ho uvítali veľvezír, šejk-ül-izlam, predsedovia senátu a komory, hlavný veliteľ mladotureckej armády Mahmut Šefket, generáli, vysoki dôstojníci a ostatní hodnostári. Nový sultán potom šiel do sultánskej siene a sadol si na trón, načo prítomní složili mu prísahu vernosti.

Bývalého sultána Abdul-Hamida II. 28. apríla v noci na osobitom dvornom vlaku zaviezli do Saloník. Dvorný vlak v najväčšej tajnosti o polnoci zostavili a tak svedkami tejto historicky významnej udalosti mohli byť len do veci zasvätení ľudia. Perron na nádraží vojaci obstali. Keď Abdul-Hamida i s jeho familiou dovezli na nádražie, hrobová tichosť panovala, lebo ho nikto nevítal. O 1. hodine 50 minútach sa vlak pohol a bez toho, žeby bol čo len raz postál, jachal do Saloník.

Zajímavé je, že Abdul-Hamida Mladoturci práve do Saloník poslali do vyhnanstva, teda do toho mesta, kde vzkrsol pohyb za slobodu a ktoré od počiatku bolo najpevnejším hniezdom Mladoturkov. Tu z trónu zhodeného panovníka najistejšie môžu pozbaviť tej možnosti, aby si moc späť zadovážil.

Za sultána vyhlásené knieža Rešad, treforodený syn sultána Abdul-Medšidá, je teraz 65ročný, tedy len o dva roky mladší, ako jeho brat bývalý sultán Abdul-Hamid. Narodil sa v Carihrade 3. novembra roku 1844. Je to človek dobrého srdca, ale chorľavý. Hovorí o ňom, že s meravým absolutizmom svojho brata nikdy nesúhlasil a že je priateľom európskych reforiem. Spolu sa učil so svojim starším bratom, ale bol usilovnejší, ako tento. Francúzsky vraj veľmi dobre hovorí, východné reči zná výtečne a v perskej reči písal aj básne. So svojim starším bratom sa zriedka schádzal, lebo boli vždy v napnutom pomere, čo je aj pochopiteľné, lebo ho bývalý sultán Abdul-Hamid považoval za nepriležitého nástupcu, ktorého by vďačne bol pripravil o jeho práva. Následkom tohoto knieža Rešad, od tedy ako jeho brat nastúpil na trón, takmer vo vyhnanstve žil v jednej budove paláca Dolma-Bagdče, s tureckými veľ-

možmi takmer ani neobcovoal, lebo sa následkom sultánovej žiarlivosti každý odľahoval od neho, kto len dbal o svoju budúcnosť a kto nechcel, aby ho poslali do daktorého kúta veľkej ríše tureckej, odkiaľ niet potom viac návratu. Keď sa knieža Rešad niekedy povozil po meste, všetky ulice naskutku boli ako vymreté. Nafakaní ľudia sa odvracali od neho, alebo sa utiahli pod brány. Na svojho nádejného panovníka sa ani len poďívať neopovážili, lebo by ich sultán Abdul-Hamid už aj preto bol upodozrieval, lebo cestou svojich tajných policajtov všetko vedel a o všetkom sa dozvedel. Ľudia sa natoľko báli bývalého sultána, že sa meno knieža Rešada ani len vysloviť neopovážili. Nový sultán do posledného času pred verejnosťou vlastne ani nejestvoval.

Nového panovníka turecká verejná mienka s veľkou sympatiou prijíma. Bývalého sultána Abdul-Hamida verejne málokto ľutuje a Mladoturci s dôverou hľadajú v ústrety blízkej budúcnosti a ufajú, že sa im poriadok podarí udržať. Lenže poriadok zabezpečujú krveprelieváním. Vojenský súd za jeden deň 200 dôstojníkov, 200 poddôstojníkov, 50 vojakov a 40 špehuňov odsúdil na smrť a už všetkých aj popravili. Mladoturci stíhajú každého, ktorého upodozrievajú, že mal účasť vo vzbure proti Mladoturkom.

Moc je nateraz v rukách hlavného vodcu mladotureckých čiat bašu Šefketa a za hodný čas aj bude. Lebo v Turecku nevedno, čo prinesie najbližší deň. A Mladoturci musia byť na pozore, lebo premožená reakcia sa sotva uspokojí s takýmto obratom a bude sa usilovať nepokoje vyvolať.

Povážiac najnovšie objavy tieto v Turecku, každý nepredpojatý človek musí prísť k tomu presvedčeniu, že je už sverchovaný čas, aby európske mocnosti vypúdily Turkov z Európy.

Pápež Pius X. ku katolíkom francúzskym.

Štyridsaťtisíc katolíkov francúzskych putovalo koncom apríla do Ríma, aby boli prítomní pri tých zriedkavých obradoch, keď svätý otec národnú brdinku jejích pannu orleansku za blahoslavenú vyhlásil.

Štyridsať tisíc za vieru oduševnených katolíkov skladalo Piusovi X., národníkovi Krista Pána hold synovskej úcty a nezklatnej oddanosti a hlboko zaštepili v srdcia svoje tie slová, ktoré on z tejto príležitosti povedal ku pútnikom francúzskym.

Úradné Francúzsko, v ktorom prítomne panujú, celé kresťanstvo opovrhujúci freimaureri a socialdemokrati, za «nepriateľov vlasti» držia všetkých francúzov, ktorí verne žijú dľa prikazov božích, svedomite nasledujú učenie svätej cirkvi a svätého Otca, akožto viditeľnej hlavy cirkvi držia sa s telom i dušou.

Pápež Pius X. dozvediac sa o tejto zlostnej pomluve, ku oduševneným katolíkom národa francúzskeho premlúvil nasledovne:

«Keby katolicizmus nepriateľom bol vlasti, vtedy by ani božského pôvodu byť nemohol. Vlasť je hodná celej lásky a vernosti vašej; vlasť, ktorá v dušiach vašich vzbudzuje najmilšie rozpomienky, táto spoločná hrud, v nejžto stála kolíska vaša, ku ktorej pútajú vás sväzky pokrevnosti... láska ku tejto vlasti je tým pevnejšia, čím pevnej spája sa s láskou k onej druhej vlasti, ktorá nezná rozdielu reči a hraníc, ktorá s viditeľným svetom obejma spolu i cirkev katolícku... **Tí, čo prenasledujú cirkev v mene vlasti, nemôžu byť praví synovia svojej vlasti.**» Zlaté slová tieto odporúčame k povšimnutiu všetkým, čo aj u nás opovazujú sa prenasledovať cirkev katolícku v mene vlasti. Nech sú akéhokolvek rodu, stavu a zamestnania, neni sú praví synovia vlasti.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Katolícka Jednota šíri sa s každým týždňom po všetkých stranách Uhorska. Najbližšie vydržiavané budú shromaždenia aj medzi nábožným ľuďom našich Horniakov. Na túto okolnosť už z tejto príležitosti upozorňujeme katolícke obecnstvo týchto strán. Nech ku týmto shromaždeniam čo možno v najväčšom počte dostavia sa mužskí, nábožné ženské, ba aj mládež. Svrchovaný čas je, aby sa všetky obce organizovaly a pripravovaly ku nastávajúcim nám snáď bojom:

Shromaždenia vydržiavané boli najnovšie v nasledujúcich miestach:

Palánka, Csákova, Mesztegyő, Csák, Dorosló, Kiskajár, Máramarossziget, Szentmihály (stol. Turóc), Somfalva, Sárszentmihály, Jenő, Mosdós.

Katolícka Jednota dáva s týmto na známost, že prítomne opustil tlač nový agitacionalný leták v 100.000 výtiskoch. Agitacionalný obsah tohoto letáka veľmi poslúži predovšetkým na takých miestach, kde Jednotu nepoznajú ešte náležite. Obsažené sú v tomto letáku celkom nové veci, zvlášte o účinkovaní kancelárie právobrany. Leták pošle sa pre každého člena Jednoty zdarma a len poštové od zásielky treba zaplatiť. Podobný leták vydá a pri stejných podmienkach rozpošle Jednota aj v slovenskej a nemeckej reči.

Na zrúcaninách Messiny.

Nevýslovne hrozný obraz rozprestiera sa pred mojimi očami. Vidím v duchu to veľké mesto, ktoré ako zámok z karát vystavený, zrútilo sa za niekoľko okamihov, pochovajúc pod svojimi rumami vyše stotisíc ľudí. Predstavujem si boľastnú obličaj týchto nešťastníkov. Slyším zajikavý nárek tých zomierajúcich a po nich opustených sirôt a pokrevných. Chodím snáď po predošlých mestských cestách: Via Garibaldi, Corso Vittore Emmanuele, Via Cardines a po stá a stá uliciach, z akých pozostávalo toto krásne mesto a zhrozím sa v hĺbinách mojich útroch pri pohľade na rupy domov, palácov, kostolov, medzi ktorými vídať zkrivené železné hrady, pozostatky domového náradia, rozgnívané zvieratá a na veľa miestach dogrúžgané ľudské kosti. Citím ako by zápach mŕtvol, ktoré asi 40—50 tisíc ešte vždy pochované ležia pod rumami a povetrie kazia v celom okolí.

Hrozné zemetrasenie môžeme si predstaviť, keď hodný kus pred Villa S. Giovanni na brehoch Kalabrie vzdĺž železnice spatríme v citrónových a pomarančových zahradách niekedy stojáce teraz už zrúcané letohrádky a domy. Znaky pustošenia začínajú sa už na 30—40 kilometrov pred Messinou. Nevidaf tu v celom okolí iného, ako zrúcané domy a celé dediny. Zpustošenie samej Messiny je hrozná katastrofa pre celé Taliansko, nadovšetko ale pre ostrov Siciliu. O nevýslovnej hrúze tejto katastrofy presvedčí sa len ten, ktorý si nie len povrchno pohliadne rupy v Messine a v okolitých dedinách. Rupy tie a kamene, ktoré tam vídať, označujú len miesta, na ktorých stály veľkolepé paláce, pod ktorými leží na tisíce pochovaných nešťastlivcov.

Hrúzu tejto katastrofy ale zreteľnej, ako tie mŕtvé kamene označujú tí, čo toto nešťastie prežili a s ktorými sa krok za krokom stretáme.

(Pokračovanie nasleduje.)

Vyzvanie!

Jednota Katolickeho L'udu vydržiava dňa 9. mája b. r. o 2. hodine popoludní veľké ľudové shromaždenie v Beluši v stolici trenčianskej. — Na tomto shromaždení hovoriť budú k l'udu krajinskí vyslancovia: Georg Szmrecsányi, Alexander Ernst, Emil Gyuriss a Koloman Brestyenzsky, ako aj Štefan Krautmann, farár osčadnický.

Drahí bratia katolíci z Belluše a okolia! Dostavte sa čo možno v najväčšom počte k tomuto shromaždeniu, ku ktorému s úctou povoláva vás

Riaditeľ'stvo.

POLITICKÉ CHYRY.

Jeho veličenstvo kráľ v Budapešti.

Jeho veličenstvo kráľ dňa 4. mája, v utorok o 1/28 hodine večer na osobitom dvornom vlaku z Viedne prišiel do Budapešti. Na západnom nádraží na žiadosť jeho veličenstva, úradného uvítania nebude. Cieľom príchodu jeho veličenstva je rozriešenie panujúcej krízy. Jeho veličenstvo sa za osem dní má pobaviť v Budapešti.

Uprava biskupského sboru o miešaných manželstvách.

Kardinál knieža-primas Klaudius Vaszary v svojom teraz vydanom VIII. obežníku sdeluje spoločnú úpravu biskupského sboru v záležitosti vyzdvihnutia pápežského dekrétu «Ne temere». Uprava, ktorú krem kardinála knieža-primasa Vaszaryho košický biskup Fischer-Colbrie podpísal. poľahky miešaných manželstiev upozorňuje duchovenstvo na zvláštnú opatnosť, obozreťnosť a prísnu svedomitosť ohľadom zachovávanía cirkevných predpisov o miešaných manželstvách.

Ku vzbure v Černovej.

Uhorsko Kráľovská Kúria po tieto dni pojednávala trestnú pravotu tých Černovanov, ktorí boli zapríčinili smutné prelievanía krvi v Černovej. Jako je známe na základe vyšetrovania asi sto Černovanov dostalo sa na lavicu obžalovaných a síce preto, že sa proti vrchnosti a jednotlivcom násilia dopustili. Kráľovská súdna stolica v Ružomberku túto záležitosť za jeden týždeň pojednávala a Jána Javorku na dva roky do trestnice, Bélu Bocku a V. Lajčiaka na poldruha roka do žalára, Juraja Hatala-Ditku na jeden rok do

žalára, Annu Hlinka vydanú za Jurajom Fula na tri roky do trestnice, Ondreja Sliachana na dva roky do trestnice, Jána Lacku, Štefana Kaliara a Franca Holotu po jednom roku do žalára, Jozefa Hlavču, manželku Ondreja Demkova, manželku Štefana Hančíku a Jána Cibulku po 6 mesiacov do žalára, Ondreja Kuniaka na jeden rok do žalára, Jána Urbana na 8 mesiacov do žalára a mimo týchto ešte tridsiatichsiedmich obžalovaných posúdila až na jeden rok siahajúci žalár. — Štyridsiatichsiedmich obžalovaných súd oslobodil. Kráľovská tabula v Prešporke výrok ružombersej sedrie zčiasťky zmenila a Jána Sliachana posúdila na poldruha roka do žalára, manželku Jána Kosu, Jána Cibulku a Juliusa Slachtu každého na jeden rok do žalára a trest šesťadvadsiatich obžalovaných povýšila. Kúria v minulý týždeň vydržiavancm pojednávani pravoty, pokutu Juliusa Slachtu a jeho šiestich spoločníkov zmenila na 8—8 mesačné väzenie, pokutu Jána Urbana a desiatich jeho spoločníkov na 4—4 mesačné väzenie, pokutu manželky Štefana Hančíka a Juraja Urbana na 5—5 a pokutu manželky Martina Jelineka na 2 mesačné väzenie. Kúria nullitu obrancov odvrhla a tak na hlavných vinníkov vymerané tresty potvrdila. V odôvodnení svojho výroku kúria vyriekla, že všetci obžalovaní násilie proti slúžnemu Prereszlényimu, administrátorovi Fischerovi, dekanovi Pazurikovi a proti jarmočníkom spáchali *redome a dla vopred ustáleného plánu*.

Voľba krajinského vyslanca v Prešporke.

Krajinským vyslancom II. okresu v Prešporke bol štátny sekretár Popovics, ktorý najnovšie vymenovaný je za gubernátora Rakúsko-Uhorskej banky. — O tento úprázdnený mandát uchádza sa Georg Bartal, s programom neodvislých. Stará liberálna, terajšia ústavná strana ku voľbe, ktorá prevedená má byť 17. mája, nekandiduje teraz nikoho.

Z CUDZUZEMSKA.

Obchodná smluva so Srbskom. Uhorsko rakúsky vyslanec belehradský gróf Ján Forgách, v poslednom čase viacrás vyjednával so srbským zabraničným ministrom Milovaovičom o uzavretí obchodnej smluvy. — Ponevác srbskí staroradikáli ešte vždy silne agitujú proti uzavretiu obchodnej smluvy s našou monarchiou, má sa za to, že aj toto nové vyjednávanie nepovedie k cieľu.

Uznanie neodvislosti Bulharska. Všetci diplomaticki zastupitelia cudzozemských mocností v Sofii vyjmúc tureckého vyslanca, ustanovili sa minulý týždeň pred bulharským kráľom Ferdinandom, aby mu tlumočili blahoželanie svojich panovníkov z príležitosti uznania neodvislosti Bulharska. Kráľ Ferdinand ďakoval v dlhšej reči, po ktorej bola slávnostná hostina. Na hostine kráľ Ferdinand vyniesol zdravicu na panovníkov, ktorí mu zablahoželali. Na zdravicu odpovedal najstarší diplomata.

Bulharský kráľ Ferdinand v máji v prastarom bulharskom meste Tirnove sa dá pokorunovať. Na korunácii dajú sa zastúpiť všetky veľmoci. — Po korunácii kráľ Ferdinand navštívi európejské panovnícke dvory.

BESEDNICA.

Smej sa pajác!

(Obrázok zo života.)

Cirkus sa skvel v blesku tisíc a tisíc plinových lampí.

Po pieskovej podlahe cirkusa pomaly kráčali jazdovia v ich skvelej červenej rovnošate, ktorú krásila modrá páska; sáry ich čiernych číziem siahaly vyše kolien a tvorily protivu so žltými úzkymi nohavicami z jelennej kože, ktoré im pokrývaly spodné hnáty.

Cirkus bol preplnený; nebolo by bývalo možné ani jedno prázdne miesto najst.

Na poprednom mieste panské dámy sa honosily s lesklými svojimi šatami a zo všetkých strán žiaril lesk drahých diamantov z krku, z prsú a z rúk popredných divákov.

Od troch dní sa nedostavil pajác na prednáškach v cirkusi, následkom čoho dôchodok na polovičku upadnul, kdežto predtým hojne donášalo predstavenie, lebo pajác bol miláčik obecnstva, ktorý rozveseloval všetkých so svojimi fraškami, vtipnými nápadmi a nado všetko so svojim smiechom. Tento smiech bol celkom zvláštny, čomu podobné neni možné zkusiť v živote; taký smiech, ktorý jako elektrická iskra tak rýchlo letel aj na iných. Keď sa smiaj pajác, bola to celá škála, ktorá siahala od spodku do vrchu cirkusa. Preto keď pajác objavil sa na piesku, sto a sto hrdiel kričalo na neho:

— Smej sa pajác, smej sa pajác! — A pajác sa smial s jeho prenikajúcim, úprimným zvučným smiechom, pri čom zpomedi jeho na červeno zabarvených perni objavily sa dva rady sňahobielych zubov.

Ale jako sme spomenuli, pajác už od troch dní chyboval v cirkusi a jeho neprítomnosť dostačila k tomu, aby polovička cirkusa ostala prázdna.

Ale v tento deň plakáty na stenách oznamovaly jeho objavenie sa a obecnstvo húfne pospiechalo do cirkusa, aby preukázalo zas, jako predtým, sympátiu ku pajácovi.

Hudba už začala hrať a uprostred jej dúmavého, tichého zvuku objavila sa prvá jazdiaca slečna Jame, zaobalená na jej sivkovi do nebomodrého a zlatom lemovaného závoja, konajúc svoje obvyklé predstavenie.

Za ňou nasledoval John, anglický jazdec, ktorý ne-

mal páru vo válaní dubcov; potom prišla malá Mary, jedno desať ročné milé dieťa, ktoré dokázalo už závidenia hodnú obratnosť na koni a každý večer sa mu dostalo nepretrženého potlesku.

Prestávku vyplnila jedna skupina komediantov v pestrom obleku, ktorí robili čertovský krik.

Ale obecnstvo nebolo uspokojené.

Obecnstvo prišlo k svojemu pajácovi a ponevác ho nemohlo vidieť, začalo byť netrpezlivé, dakedy aj dalo výraz svojej žiadosti.

— Pajác, pajác!

Riaditeľ lámúc si hlavu chodil hore dolu, hľadel a načúval; často sa približoval ku vehodu umelcov, pýtajúc sa kde jedného, kde druhého, ale nikto mu nevedel povedať potešujúce slovo a aj diváci dali mu na vedomie, že sú neni spokojní s ním.

Už tretinu odohrali, keď z tisíce hrdiel tento hlas bolo slyšať:

— Pajáca, pajáca žiadame!

Riaditeľ, ktorý ináče vždy bol v červenobučatej barve, včul naraz zostal bledý, jako stena. Zdĺhavými krokami spiechal do prostred cirkusa a pozdvihnúc ruku ku obecnstvu, dal znak, že chce hovoriť. — Na toto hneď ostalo ticho.

— Páni moji! — takto riekol. — Lutujem, že jakýsi pád prekáža vyhovieť vašeho očakávania. Už pred hodinou sa mal dostaviť pajác a povčul nikto ho nevidel; preto od vašej známej zdvorilosti prosím poshovieť za niekoľko okamihov. Už som poslal jedného jazdiaceho sluhu na pajácov byt, ktorý je nablízko, poručiac mu, aby ho priviedol so sebou.

*

V jednej chudobnej izbe na povale pri pološerom svetle jednej začadenej olejovej lampy, jedno malé dieťa umiera.

Pri posteli sedela nešťastná matka a v úzadí s ovesenou hlavou stál jeden človek.

To bol pajác!

Zástup robiac hluk čakal v cirkuse, aby sa smial na jeho smiechu, on ale plakal pri smrteľnej posteli svojho dieťaťa.

V izbe panovalo trápne ticho, jako tam zvyklo panovať, kde anjel smrti chystá sa rozprestrieť svoje kri-dla. To nemé ticho, ktoré dušu prítomných obťažuje, aby ich odtiahlo od zemských vecí a dalo im porozumeť, že všetko je klamlivé v tomto biednom, plačlivom údolí; to tajuplné a desné ticho, ktoré prerušíť nikto nemá smelosť a ktoré sme zvykli ctiť s nábožnou skrúšenosťou.

Dieťa v postielke svojej rozprestrené s otvorenými očima hľadelo pred seba, jako by sa bol jeho zrak do jakéhosi neznámeho zjavu pohrúžil. Bledá jeho tvárička do mäkkej periny zanorená, bola jakoby do zlatého ráma vsadená, ktorý tvorili okrásľujúce belavé kadery husto dolu vysiacich prstenkov.

Asi deväť ročné bolo to malé dievča, samá z telesnená milosť, ktoré ešte pred pár dňami tvorilo rozkšo

chudobných rodičov, ktorí len pre toto jediné dieťa žili, poneváž dvoch chlapčiek len nedávno jedného po druhom pochovali. A včul aj na prahu poslednej ich nádeje streže nemilosrdná smrť.

A chudák otec už od troch dní je oproti všetkému ľahostajný, čo sa netýka jeho boľasti, nevyšiel z izby, kde jeho dieťa nemocné ležalo, stále odmietajúc volanie riaditeľovo, ktorý pre toto trpel ťažké ztráty. Len v tento deň ráno, keď sa ukazovalo polepšenie v stave dieťaťa, prisľúbil, že vezme účasť na večernej predstavení a riaditeľ ponáhlal sa toto obecenstvu na plakátoch zdeliť.

Ale polepšenie bolo len okamžité a ku poludniu stav dieťaťa sa natoľko zhoršil, že lekár, ktorý ho navštívil, neposkytnul nádej k tomu, že dieťa dožije do druhého rana, prečo aj otec, o nič sa nestarajúc, ostal pri nemocnom dieťati.

Hodiny na veži blízkeho rýnku bily deväť. Zdlhové ich bitie bolo počut celkom až do izby na poval.

Keď odznel posledný úder, dieťa sa ztriaslo a obzerajúc sa do okola, konečne zrak jeho zastavil sa na otcovi.

— Otecko! — takto rieklo tichým hlasom. Na toto slovo otec skočil na nohy a ponáhlal sa ku posteli milého dieťaťa.

— Čo chceš, môj anjel?

— Už odbilo deväť...

— No teda?!

— Neideš do cirkusa?

— Do cirkusa? Teda ty si to myslíš, že ja môžem samú nechať v tomto stave?

— Ale teda... dnes ráno si prisľúbil...

— Dnes ráno, áno. Ale včul?

— Teda ja som horšie...?

Otec vypuknul v nárek.

— Nie, nie, milé! — ponáhlal sa odpovedať otec. Na žiaden pád nie si horšie, jako si bola ráno.

— Teda vtedy otecko len id... id...

Pajác sa nepohnul. Jedna ukrutná predtucha sa ho zmocnila... Tak sa mu zdalo, že išiel do cirkusa a vrátiac sa odtúď, dieťa našiel mrtvé.

— Id, otecko, id... — opakovalo dieťa a horúcu svoju ručičku položilo otcovi na plece.

V tomto okamihu bolo slyšať na schodoch hrmot tupých krokov a onedlho ktosi zaklopal na dvere.

Žena sa ponáhlala otvorit dvere. Bol to koniar z cirkusa, ktorý hľadal pajáca. Krátkych pár slov prehovorili koniar a žena, načo táto vrátila sa do izby.

— Hľadá ťa jedon koniar z cirkusa! — riekla potichu k otcovi.

— Všetko máme, neidem!

— Ale riaditeľ ti to dáva na vedomie, že jestli nepojdeš, vtedy je smluva zrušená.

— Čo sa ja starám o to!

— Ale my sme chudobní, nemáme nič a keď ty ztratiš tvoje doterajšie postavenie, vtedy jako budeme žiť?

— Budem pracovať!

— Ale už nemáme peňazí; posledný pokrm nenie vyplatený ešte a kupec nechce viac sverif.

Všetko toto bolo potichy povedané, ale nemocné dieťa, ktorého sluch zostrila nemoc, zčiasťky porozumelo, zčiasťky uhadlo obsah rozhovoru.

— Otecko! — šepkalo. — Id, id do cirkusa.

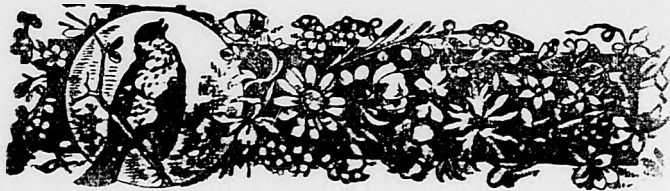
— Nemám toľko ducha, abych ťa tu nechal, anjeli môj!

— Ale keď už nemáme peňazí... Jako budeme žiť...?

— Prekliaty...! — skríknul včul pajác a rýchle sa pozdvihnúc, pästou bil sa po hlave. — Prekliaty ten deň, keď som sa dal na toto potupné remeslo! Z ľudského tela činí jarmočnú portéku...

Na toto nemo sa naklonil na dieťa a horúci bosk vtlačiac na jeho čelo, zaobalil sa do kepeňa, vyšiel a s koniarom na neho čakajúcim, rýchlymi krokmi sa vzdialil do cirkusa.

(Dokončenie nasleduje.)

CHYRNÍK.

Nemecký cisársky pár vo Viedni. Nemecký cisár Vilhelm II. dňa 14. mája navštívi kráľa Franca Jozefa I. S nemeckým cisárom príde do Viedne aj jeho manželka cisárovná Augusta, Cisársky pár mimoriadne skvele uvítajú. Viedeňský mešťanosta Lueger povie reč, v ktorej sa nemeckému cisárovi podakuje za vernosť spojenca a za zásluhy nadobudnuté okolo udržania pokoja. — Nemecký cisársky pár sa vo Viedni za jeden deň pobaví.

Hollandská kráľovna má dcéru. Obyvateľstvo Hollandska rozčuluje radostná udalosť, ktorú už od rokov túžobne, ale posiaľ márne očakávalo. Kráľovna Vilma porodila dievča a tak matka, ako i novonarodeniatko sa primerano okolnostiam dobre cítia. Radostná udalosť nastala v piatok, dňa 30. apríla rano okolo 7. hodine a obyvateľstvu oznámilo ju hučanie kanonov a zvonov. Z kráľovskej paloty na všetky strany rozbehali sa dvorní kuríri, aby oznámili radostnú udalosť — Po celom Hollandsku sriaďujú ľudové slávnosti a obyvateľstvo oduševnene oslavuje panujúcu rodinu. Novorodená princezna pri sv. krste dostane meno Vilhelmina a ešte veľa mien. Jej krstným otcem bude vraj nemecký cisár Vilhelm, ktorý osobne má prísť na toto krstenie.

Panovnícki hostia v Piešťanských Tepliciach. Nový dôstojnícky pavillon cis. a kráľ. vojenského liečebného domu v Piešťanoch dňa 10. mája za veľkých slávností otvorila. Na slávnosti prítomní budú: arciknie-

ža Fridrich so svojou manželkou arcikňažnou Izabellou a ich dietky arcikňažny Gabriella a Gizella. V sprievode panovníckych hostov bude veľa vojenských hodnostárov. Pavillon odovzdá svojmu povolaniu arcikňažna Izabella. Na stanici panovníckych hostov uvítajú nadžupan stolice nitrianskej gróf Fridrich Wilczek, krajinský vyslanec a spravujúci lekár piešťanských kúpeľov Koloman Fodor, veliteľ cis. a kráľ. vojenského liečebného domu v Piešťanoch, major Bilek a okresný hlavný slúžny a kúpeľný komissár Ján Machovics.

Kardinál knieža-primas Klaudius *Vaszary* dňa 2. mája odcestoval k letovanu do Balatonfüredu.

Chýry z biskupstva košického. Zriedkavej slávnosti boli sme tu svedkovia minulý týždeň. — Mikuláš *Szomori* herec vstúpil do lona katolíckej cirkvi. Po svätom krste prijal hneď aj sviatosť birmovania a vstúpil aj do stavu manželského s Gizellou *Rosos*, s ktorou žil od času v civilnom manželstve. Pri tejto príležitosti katolícki manželia dali pokrstiť aj svojho chlapca. Všetky obrady odbavil sám osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie*.

Vystahovanie sa. Z Liptova znovu hŕfne ide svet do Ameriky. V prvé tri mesiace toho roku vyvandrovalo odtiaľ 584 ľudí, kým minulého roku za ten istý čas len 92.

Načo obrátia katolícki kňazi svoje peniaze? Nebohý segedínsky praepošt Pavel *Oltványi* zanechal segedínskej nemocnici sv. Alžbety 260 tisíc korún, dvom spisovateľským spolkom 3200 korún a asi 140 tisíc korún na cirkevné a vzdelávateľné ciele. Svojej rodine nechal 60 tisíc korún. Vo svojom testamente spomne, že svoj majetok od cirkvi dostal, teda ho aj vráti cirkve a že svojej rodine len toľko nechá, koľko by si aj v ktoromkoľvek svetskom stave svojou každodennou prácou bol mohol nadobudnúť.

Malý rekrút. V jednom francúzskom meste bol teraz istý 21-ročný Julien Teuchard na assentírke, ktorý je len 88 centimetrov vysoký a len 20 kilov váži. Tak vyzerá, ako dáky sedem ročný chlapec.

Pálenka ich usmrtila. V poľskej obci Dziedzice v druhý veľkonočný sviatok traja chlapi v jednej kréme toľko pálenky vyslopali, že jeden z nich ešte na mieste zomrel a ostatní dvaja o pár hodín. Ľudia by už predsa mali raz do seba vstúpiť a na veky sa zrieknuť tej diabolskej čertovice. Nasledujeme nemeckého cisára Vilhelma II., ktorý sa — ako to noviny píšu — užívania liehu (opojných nápojov) úplne zriekol.

Jubiläum poštového dozorca. Dozorca pošty a telegrafu, náčelník poštového a telegrafového úradu v Nitre Franc *Miksz* dňa 25. apríla doplnil štyridsiaty rok svojej služby pri pošte. Z tejto príležitosti jeho spoluúradníci mu pripravili srdečné ovácie. Direkcia pošty a telegrafu v Prešporku vyslala do Nitry jedného svojho hlavného úradníka, ktorý jubilantovi v mene direkcie odovzdal listinu uznania. Nitrianski poštovní úradníci a podúradníci ale všestranne obľúbeného jubilanta prekvapili skvostnými darmi.

Chýry zo Spiša. V banickom meste Szepesremete dňa 18. apríla bol strašný oheň. Zhorelo 60 domov, aj 23 oviec zahynulo v ohni. Oheň zapríčinili údajne deti. — Náš osvietený pán biskup mal úmysel biskupskú praeparandiu z kapitule do Vlach preložiť. Už aj dom kúpil tam na ten cieľ za 44 tisíc korún; a síce ten dom, v ktorom tie mnišky boli, ktoré sú teraz v Ružomberku. Teraz ale neznáť či sa to vskutku aj stane, lebo mesto Podhrad veľmi prosí pána biskupa, aby nepreložil praeparandiu a je hotové aj podporu dať. — V kézmárskom okrese sa zo 488 vojopovinných ustanovilo na assentírku len 185; odobrali 90. — V samom meste Kézmárku sa zo 91 vojopovinných ustanovilo na assentírku 41; odobrali 15. — Obyvatelia mesta Merény (Ondrište) darovali nešťastlivým pohorelcom mesta Szepesremete 190 korún, 57 chlebov, 17 kilov slaniny, okrem toho ešte aj zemiakov, slamy a sena. Nasledujeme ich! Blahoslavení sú milosrdní, lebo oni milosrdenstva dôjdu. — Náš hlavný župan vymenoval do Kézmárku za mestského kapitána Jána Gergelyiho a na jeho miesto do Starej Lubovny dr. Emila Márczyho. — V Lubici sa zo 69 vojopovinných ustanovilo na assentírku 41; odobrali 18. — V Spišskej Belej sa zo 48 vojopovinných ustanovilo len 11; odobrali 5. — V Bušovciach vyvolili za rímsko katolíckeho učiteľa Alexandra Hahna. — Mesto Gnézda predá dňa 17. mája 5481 kubičných metrov stojaceho smrekového a jedloveho dreva, ktoré je cenené na 32 tisíc 711 korún. — Dňa 30-ho marca nie v Haligovciach bol oheň, ako to v 17. čísle «Kresfana» mýlne stálo, lež v Harihovciach: tak teda aj v tom istom čísle spomenutá ministerská podpora tej poslednej obci bola vykázaná. — Poľský krajčírsky vandrovník Jozef Ružbacki tiež nie pri Starej Lubovny zomrel, lež v jednej haligovskej kréme. — Opravenie zhorenej fary a vystavenie jej gazdovských stavísk v Harihovciach (Pálmafalu) má stáť 15 tisíc korún. — Vo Veľkom Slavkove dňa 23. apríla 4 domy zhorely s poľnými staviskami. Tak sa zdá, že dakto podpálil. — V staroveskom okrese sa zo 671 vojopovinných ustanovilo na assentírku len 190; odobrali 81. — V Nižných Ružbachoch dňa 24. apríla istý Ondrej Valigurski, ktorý len nedávno prišiel z Ameriky, sa obesil. Údajne preto, že žena jeho krvopotne zarobené groše s planými kamarátkami premárnila. — Starolubovenský pán farár Ján Čumitta sa stal dekanom. — V Levoči jedon pijan tak veľmi bil svoju ženu, že následkom toho zomrela. — V Nižných Lapsoch vyvolili za učiteľa Jozefa Krébesza, ktorý doteraz vo Veľkom Borovom (liptovská stolica) účinkoval. — V obci Rakus sa dňa 25. apríla utvorila Jednota Katolíckeho Ľudu s 30 údmi. — Minulého týždňa sme mali veľmi teplého času, aj dážďa popršalo. Všetko ozelenelo. — V Holíčomnici idú teraz potravný spolok (konzum) založiť. — Slovenskoveský notár Mikuláš Chamilla ide do penzie. — V Kézmárku založili v súvisi s katolíckym čítacím kruhom katolícky pohravný spolok. — V Novej Vsi bude sudy značiaci úrad, a síce pre celú stolicu. — Arcikňažna Jozef po-

slal pohorelcom mestečka Szepesremete 1000 korún na pomoc. — Popradského pána farára obdarili jeho bývalý kapláni z príležitosti jeho vymenovania za prae-pošta s veľmi pekným prstenom. Jeho terajší veriaci v Strážach a bývalí veriaci teplickí ho zase obdarili ku zadovázaniu iných hlavnokňazských odznakov potrebnými peniazmi. Tieto krásne skutky sami seba chvália. — V levočských a v novoveských lesoch boli menšie ohne. — V prvých troch mesiacoch tohoto roku vydal náš podžupanský úrad 753 cestovných passov, teda o 513 kusov viac, ako vlni za ten istý čas. — Minister vnútra vykázal našej stolici ku sriadeniu podnotárskych staníc 2300 korún, také podnotárske stanice budú najbližšej v Bušovciach, v Hunsdorfe, v Nemešanoch a v Kubachoch. — V našej stolici je 47 okresných notárov. — Stoličný výbor, chvála Bohu, prijal a udobril to vážne uzávätie obecného výboru obce Haligoviec, že politická obec dá každoročne 400 korún na tamojšiu školu a síce do toho času, kým bude taká summa, aby sa mohlo zákonu sodpovedné nové murované školské budovisko vystaviť. Ku tomu musí teda teraz tam každý obyvateľ bez rozdielu náboženstva prispieť.

Ružomerský Katolícky Kruh z príležitosti pamiatky 15-ročného jestvovania svojho dňa 9. mája b. r. vydržiava veľkú slávnosť s nasledujúcim programom: Slávnostné «Te Deum» v ružomerskom farskom kostole predpoludním o 1/211 hodine. — Slávnosť popoludní o 4. hodine vo veľkej dvorane hostinca Csavojvho. — Večer o 8. hodine vo veľkej dvorane spomenutého hostinca prednesú sa v maďarskej reči: *A párt-ütök*. Veselohra v 3. dejstvách od K. Kisfaludy. — Za tým nasleduje *Dobrá bolesť — čo dá pojesť*. Veselohra v 1 dejstve od Gr. J. A. Fredra. — Po prednáškach tanečná zábava. Vstupné pre osobu v prvých 6 radoch 3 koruny, v ostatných 2 koruny. Nadplatky sa spodakovaním prijímajú a v novinách kvitujú. — Vstupenky objednať možno vopred v obchode Jozefa Houdek a večer pri kasse. — Ktoby pozvánku nedostal a natúže nároky robí, nech sa obráti na riaditeľstvo. Popoludňajšia slávnosť stojí z 8 programných punktov.

Klamstvo v pokladnici pre podporovanie nemocných. V budapeštianskej okresnej pokladnici pre nemocných prišli na stopu prefikanému klamstvu. Kuchár Fridrich Gärtner aj pod svojim menom, aj pod menom Fridrichá Félixsa sa dal zapísať do pokladnice a pod obidvoma menami za niekoľko rokov vysúdil od pokladnice 1600 korún, krem toho dostal od pokladnice 800 korún na opateru. Medzi časom dal sa liečiť aj v sanatoriume. — Tieto dni sa znovu hlásil o peniaze a vtedy ho odhalili a zavolali policajta. Gärtner sa natoľko nalakal, že si vreckovým nožíkom pichol do prs, ale sa len ľahšie ranil. Na policii sa tým bránil, že je chorý na pľúca a že nevedel prácu dostať. Policia ho zatkla.

Oheň v hore. Z Iglova píšú, že v blízkosti Iglöfüredu ležiaca Schullerlochská hora, ktorá je vlastnosťou mesta Iglova, v sobotu, dňa 24. apríla sa chytila.

Vo veľkom vetre sa oheň veľmi rýchle šíril. Z Iglova vyrukoval jeden celý bataillon honvédov a hasičia, ktorým sa oheň po ťažkej a namáhavej práci podarilo udusiť. Pri tom všetkom zhorel veľký kus hory a škoda je značná.

Zastrelený baňský hlavný merník, Grófa Pálffyho bane na kamenné uhlie v Handlovej (nitrianska stolica) pred rokmi prevzala účastinárska spoločnosť na kamenné uhlie v Šalgó-Tarjáne, ktorá so správou bani poverila hlavného merníka Karola *Remenyika*. — So spravodlivým, ale prísnyim predstavením baníci boli veľmi spokojní, ale baňský majster v Handlovej Ján Kračún nie. Minulý rok v mesiaci júni pre akýsi priestupok hlavný merník Remenyik pokutoval Kračúna na štyri koruny a túto pokutu mu z júlového platu stiahol. Kračún sa na toto veľmi nazlostil a vyhrážal sa Remenyikovi, ako takému «zkaderuka zkadenoha» človekovi, že mu on ukáže, že život jeho není v rukách Božích. «Dvaja ľudia — hovoril Kračún — už vyhlí mojej flinte, ale on neujde». Onedlho nato Kračún sa od jedného baníka dozvedel, že páni pôjdu obzref osadu pod vrhom Kric, vzal tedy flintu, nabil ju guľou, schoval sa za jedným plotom a keď páni boli už od neho len na 25 krokov, strelil do Remenyika, ktorého guľa natoľko ranila, že keď ho priviezli na kliniku do Budapešti, tu o niekoľko hodín zomrel. Kračún ale celkom spokojne šiel domov, ľahol si spať a len na druhý deň ho žandári zobudili. Keď zvedel, že Remenyik nezomrel zaraz, povedal, že mu do hlavy mieril, ale že keď sa vyslobodí, potom si bude vedieť s ním poradiť. Potom povedal, že aj manželku, aj dvoch iných merníkov chcel zastreliť. Porotný súd v Nitre posúdil Kračúna na 15 rokov do trestnice, načo Kračún podal nullitu, ktorú ale kráľovská Kúria po tieto dni odvrhla a týmto spôsobom výrok porotného súdu stal sa právoplatným.

Utopili sa robotníci. V Ostrihome (Esztergom) dvanásť robotníkov cementovej fabriky v obci Nyergesujfalu prevážalo sa na člne cez Dunaj do obce Muzsla. Ponevác boli podnapití, čln sa prevrhol a všetcia dvanásti spadli do Dunaja. Z brehu im pospiechali na pomoc, osem z nich aj zachránili, ale štyria sa utopili. Všetcia štyria utopení ľudia boli ženatí. — Teda zase koľké ľudské životy padly v obeť tej hnusnej a prekliatej čertovici!

Plechársky tovaryš — okresny lekár. V obci Offenbánya (stolica Torda-Aranyos) žandarmeria zatkla tamojšieho okresného lekára Emanuela Révaiho, o ktorom vysvitlo, že je obyčajným šudierom, ktorý dievčatám sľubuje sňatok a klame ich, vysvitlo tiež, že za 2 roky sedel už aj v žalári a čo je najkrajšie: nemá ani lekárskej diplomy a je vlastne plechárskym tovaryšom. Vec sa má nasledovne: Hlavnému policajnému kapitánátu v Budapešti v poslednom čase viackrát udali jedného človeka, ktorý ľahkoverným ženským sľubuje sňatok a pod týmto titulom vyklame od nich peniaze. — Policia vystopovala, že zavratinikom není nikto iní, ako

okresný lekár v obci Offenbánya, menom dr. Emanuel Révai. Polícia nato vyslala do obce Offenbánya viac detektívov ktorí potom vystopovali, že «dr. Emanuel Révai» je ten istý Emanuel Révai, ktorého pred 7 rokami potupne vyhodili z jednej rodiny v Novej Pešti. Révai ani len stredné školy neskončil, lež šiel za plechárskeho učňa. Ako plechársky tovaryš zaľúbil sa do jedného dievčaťa v Novej Pešti, a aby ju mohol dostať za ženu, vydával sa za lekára. Jedno popoludnie sedel so svojou mladuchou v zahrade, keď sa v susedstve zastrelil jeden mladý človek. Prirodzené bolo, že utekali hneď ku «pánu doktorovi», ktorý mladíkovi na rano začal klásť studené obkladky. Toto ale chorému nepomohlo, ba bolo mu ešte horšie a zaviezli ho do nemocnice. V nemocnici sa ohľadom predbežného liečenia prirodzene pypytovali a keď lekárovi povedali, ako liečil Révai chorého, lekár svoju mienku takto vyslovil o ňom: «Hovádo». Nato začali stopovať, že kto je vlastne, a tu vysvitlo, že «pán doktor» není lekárom, lež plechárskym tovaryšom, následkom čoho mu aj mladucha ukázala dvere. Pri tomto stopovaní vysvitlo, že Révai už aj predtým mal do činenia s policiou, lebo falšoval maturitné svedectvo. Po tomto nezdare, ktorý ho stihol v Novej Pešti, odcestoval do cudzozemska a v Mníchove ho za to, že dievčatá šudil, na poltreť roka posadili do chládku. Potom sa vrátil do Uhorska a v obci Offenbánya na základe falošného diplomu ostal okresným lekárom a asi 600 chorých liečil. Žandári šudiera zatkli.

HOSPODÁRSTVO.

Hospodárske rady.

Proti hnitíu hrád pri stavaní maštál. Také zamurované drevo, ktoré je hneď mokré, hneď suché, veľmi je náchylné hnitíu.

Konce hrád, ktoré prídu do steny a do tejto sa zamurujú, počnú najskorej hniť, zčiasťky preto, lebo vápno a vakovka počne sožierať drevo, zčiasťky zase preto, ponač je hrada zamurovaná v stene a teda nemá ku drevu prístup povetrie a nemá zkadial odchodiť vlhkosť z dreva. Aby drevo dlhšie vytrvalo, k tomu je potrebné to, aby povetrie malo voľný prístup, čo svedčia i storočné drevené stavby. — Následkom toho počalo sa už i tak stavať, že hrada nebola zamurovaná do múru, ale položená na tento, alebo ak bola i do múru vložená, teda okolo nej bol priestor na kuse, drevom vyplnený a týmto spôsobom hľadelo sa všemožne prekaziť hnitie hrád.

Na hradách sú potom popribíjané dasky a tieto sú zasypané hlinou asi 10 centimetrov zhrube.

Ale tu nastáva ešte i druhá príčina, pre ktorú nám hnijú hrady v maštali. Ako známo maštala, keď je preplnená statkom, tento — zvlášte v zime, keď je všetko pozatvárané — vydáva zo seba paru, ktorá sa sadá v podobe kvapiek na hrady.

A toto tiež veľmi napomáha hnitie, tomuto dá sa kolko-tolko predísť tým, že na maštali nechame v povale hodný otvor, ktorý opatríme ľahko pohyblivými dvierkami. Keď je v maštali horúco, otvoríme dvierka a pustíme von zbytočnú teplotu. Tieto dvierka sú už i zo stanoviska zdravotného veľmi prepotrebné.

To je však tiež pravda, že ani týmito dvierkami neochránime hrady naše od hniloby, ale túto hnilobu iba zamedzíme na čas.

Treba sa nám teda o to postarať, aby sme hrady čím najdlhšie udržali pri svojej zdravej sile. Tomuto by odpomohly iba železné hrady úplne, ale ponač ešte nielo u nás na všetky strany železnice, teda by už aj ich doprava bola trochu obtížna, preto musíme sa obrátiť k iným spôsobom, a síce jeden najlacnejší a najjednoduchší spôsob je to, že hrady, keď náležite na slnci vyschly, aspoň desaťkrát natreme térom a len potom ich zamurujeme. Preto majú hrady najprv vyschnúť, aby po natretí nemaly zo seba čo vyparovať, ale aby už byly úplne a dobre suché. — Tým zamedzí zase prístup vonkajším vlhkostam a tak hrada ostane pred škodlivou vlhkosťou cele ochránená. Ponač sa však hrady zvykly popukať, preto nebude od veci tieto aspoň každých päť rokov namazať térom vždy znova a znova.

Čo sa týka toho, že aké drevo je najlepšie na hrady, musíme odpovedať, že pri natieraní térom je ono každé drevo rovnako dobré, jestli ale nenatierame hrady ničím, teda je jedľové drevo ešte najtrvácnejšie, lebo obsahuje v sebe isté množstvo smoly; ale i dub a cer trvajú tiež hodne dlho. Buk je na hrady niako nie súci.

Tým gazdom, ktorí bývajú neďaleko železníc, možno odporúčať ku takýmto maštálnym hradám i upotrebené železničné šiny, ktoré dostať dosť ľacno kúpiť na mnohých železničných staniách.

V maštali treba však i mimo šanovania hrád na to pozor dávať, aby nebolo tam nad mieru horko a aby sa na povale nikdy netvorily kropaje z výparov dobytky.

DOPISY.

Z Oravy.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto môjho dopisu v našom milom «Kreštan»-e.

Pol druhu roka som bol národniarom, dal som sa naviesť, zviadli ma. Ale dakovať Pánu Bohu, už som to zanechal a stal som sa tým, čím som bol prv: opravdovým kresťanským katolíckym ľudákom. Keď bych som bol počúvnul tých, ktorí ma napomínali, aby som neišiel k národniarom, dnes už na jak vysokom stupne dokonalosti bych som bol býval. Ale ja tým svoditeľom som na slepo uveril a teraz len vidim, jak zle som pochodil. Zhrešil som veľmi, lebo tí ma naučili a posme-

lovali. Šinfoval som na biskupa, prezýval som kňazov, ktorí držali s ľudovou stranou, neveril som im nič, ešte ani tomu slovu Božiemu, ktoré oni ohlasovali. Miesto v kostole som si premenil, lebo som sa môjho kňaza haňbil, aby ma nevidel z kanela; ani veľkonočnú spoveď som si nevykonal jedine preto, lebo som nemal *dúvery ku žiadnemu kňazovi*. Veď ma tak naučili moji bývalý vodcovia národnári, aby som kňazom nič neveril. A ja nakazený tými svoditeľmi, veru som žiadnemu kňazovi neveril. A to nie len ja sám, k tomu som naučil aj moju Evu a celú familiu i rodinu.

Ach, Bože môj dobrý, buď mne hriešnikovi milostivý! Keby moji zomrelí rodičia boli tak z hrobu povstali a ku mne zavítali, boli by sa presvedčili, že z ich syna anjela sa diabol stal. Čo že bude so mnou pred súdnou stolicou Božou? I zaumienil som si, že viac tých svoditeľov už počúvať nebudem, zanechám ich všetkých na veky. Lebo tí by pred mnou peklo otvorili a ta na žiaden pád si ísť neprajem.

Pred Tebou, o Bože môj! padám na kolená a prosím Ťa, buď mi milostivým, veľmi som sa prehršil proti Tebe. Kto že mi vynahradí moje opustené modlitby, kázne? Kto že mi pomôže dôveru ku kňazom vliať do srdca tých, ktorých som ja sviedol?

Prosím vás — *vy kňazi* — odpusťte mi! Eudí som huckal proti vám. *Cheel som vás celkom zničil*, to som všetko v tajnosti robil, odpusťte mi, *ja som k tomu tak bol vyučený*. Tak ma učili tí svoditelia nie len svojimi novinami, lež aj živými slovami.

Prosím vás, moji známi a priatelia, odpusťte mi i vy! Kolkých som ja nakazil, kto je vstave to porátať? Veď som kazil nie len doma svojich, ale ešte i cudzích a to mnohých. Prosím vás, odpusťte mi a zanechajte to i vy a buďte účastní pokoja spolu i so mnou.

Žena moja milá! tys len vystála pri mne cez ten čas, ale teraz — úfam — už bude lepšie. Pravdu si mala, keď si mi nieraz povedala: «Maj s tými pokoj, nesmieš k tým chodiť», len že ja som fa neposlúchnul a tak som sa dopustil veľkej chyby. Teraz fa ale prosím, odpusť mi i ty! Už ten nebudem, čím som bol cez pol druhu roka, ale čos mi vždy hovorievala, budem ľudákom. Nech žije teda kresťanská ľudová strana a jej vodcovia, priatelia, bojovníci i všetci ľudácki voličia! Nech žijú!

S katolíckym pozdravom
bývalý národniar:

— e — i —,
ľudák.

Malé Levárky.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Uctive prosím, ráčte v našom milom «Kresťan»-e uverejniť tieto riadky.

V 17. čísle «Ľudových Novín» uverejnený bol dopis o našom starom rychtárovi Martinovi Holly. Dopisovateľ nášho starého rychtára v jeho dopise potupne

napáda a nového rychtára Fialu — snáď ešte trochu pri skoru — nad mieru oslavuje. Že je dakto s novým rychtárom spokojný, proti tomu ja nič nemám, že ale nášho starého rychtára opovažuje sa ledakto napádať, proti tomu musím sa už verejne vysloviť.

Náš starý rychtár za jeho vôbec známu statočnosť a veľké zásluhy si toho nezaslúžil, aby daaký nesvedomitý človek brízgal naň v «Ľudových Novinách». Náš starý rychtár, ako to v našej obci a po celom okolí každý vie veľmi dobre, behom šesť ročného rychtárstva zadovážil si u nás toľkých zásluh, že sa mu naša obec za to nikdy dostatočne odslužiť nemôže. Každý občan v Malých Levarkach dobre vie, že Martin Holly zo svojej dobrej vôle podakoval sa za rychtárstvo, lež aj o tom je každý presvedčený, že keby sa nebol podakoval, na žiaden pád by neboli Fialu za rychtára vyvolili a Martin Holly bol by aj naďalej ostal rychtárom. Škoda aj že zadakoval! Martin Holly nikdy nebol ani nechcel byť huričom ľudu, na zvučné ale prázdne a bezzákladné sluby národnárskych vodcov zhola nič nedával, preto ho vyhlasujú za liberála, kdežto oni sami sú tí najhnusnejší liberáli, ktorí sa spoja so socialdemokratmi a ako to Hodža povedal, aj so samým diablom z horúceho pekla. Na luhaniny «Ľudových Novín» katolíci nech nič nedávajú. Ba povinnosťou každého dobrého kresťana má byť, každým dovoleným spôsobom na tom pracovať, aby u nás ľudia «Ľudové Noviny» nedržali a nečítali, lebo tie len nepokoj a nesvornosť rozširujú v obci. To my ale nepotrebujeme!

S kresťansko-ľudáckym pozdravom

Verný ľudák.

Zo starolubovenského volebného okresu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťan»-e.

Milí krajanovia! Pripravme sa už teraz ku krajiniským voľbám, ktoré pre terajšie pomútené politické pomery už aj v krátkom čase môžu nastať, aby nás neňašly nepripravených. Vyhľadajme si už teraz takého kandidáta, ktorý je osvedčeným katolíkom, to jest ktorý aj koná svoje katolícke náboženské povinnosti, ktorý zná našu reč a v ktorého osobe máme istú záruku, že naše roľnícke (remeselnícke), ako aj katolícke záujmy na patričnom mieste aj zastávať bude. Kto v nedeľu a vo sviatok služebné, to jest fažké (poľné) roboty káže robiť svojim sluhom a robotníkom, takého verný katolík nikomu a k ničomu k vôli podporovať nemôže! To je veru pre nás haňba, že naši doterajší ablegáti si zhola nič nevšimli naše záujmy, naše presvedčenie, ale my sme sa vše rídili podľa nich, akoby sme ešte neboli dospelí. To viacej nesmie tak byť! Od toho, kto nás zastupovať chce, aj to žiadame, aby nás dakedy aj navštívil a na svoje vlastné uši počul, čo nám chýbi, čo nás bolí, čo nám treba. Naši doterajší ablegáti sa ale po voľbe takrečeno ani neobzreli na nás.

Nech žije náš budúci, osvedčeného kresťanského programu kandidát!

S vlasteneckým pozdravom

Jeden volič.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 30. apríla.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 28·4 — 29·55, stolnobelohradská K 28·30 — 29·40, peštianska K 28·35 — 29·40, banátska K 28·40 — 29·55. — *Raž*: prvotriedna K 19·50 — 19·80, druhotriedna K 19·40 do 19·50. — *Jačmeň*: prvotriedny K 17·80 — 18·00, druhotriedny K 17·40 — 17·70. — *Proso*: K 13·75 do 14·60. — *Ovos*: prvotriedny K 18·30 — 18·40, druhotriedny K 17·70 — 17·90. — *Kukurica*: K 15·10 — 15·30. *Repica*: K 31·50 — 32·50.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	22·00	21·60	21·20	20·80	20·40	19·80	18·80
			č. 7	7½	8		
			K	17·40	15·20	8·40	

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6·80, hrubé K 6·80.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 21·00 — 22·00, fazuľa strakavá K 15·50 — 16·00. — *Hrach*: nelúpaný, čistý K 28·00 — 33·00, lúpaný K 24·00 — 51·00. — *Šošovica*: čistá K 30·00 — 50·00. — *Konopné semä*: K 18·00 do 19·00. — *Mak*: K 48·00 — 50·00. — *Rasca* (kmín): Kor. 110·00 — 112·—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 154·00 — 155·00, vidiecka K 000·00 — 000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 125·00 — 126·00, 3-kusová K 134·00 — 135·00. vidiecka K — — — — za 100 kilogr.

Slivy: (z r. 1908.) bosenské (100 kusové) K 15·80 do 16·00, (z r. 1908.) srbské (100 kusové) K 15·80 — 16·00 po 50 kilogramoch.

Datelinové semä: Červená datelina K 130·00 — 135·00, lucerna jasnozrná K 140·00 — 144·00 za 100 kg.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 5·30 — 5·40, žlté K 6·30 — 6·40 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 97 — 98, od Tisy K 95 — 96, sedmohradské K 94 — 95 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Lekvár: srbsky (z r. 1907.) K 24·50 — 25·50, bosenský (z r. 1907.) K 30·50 po 100 kilogr.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1·70 — 1·80 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 2·60 — 3·40, sliepky na polievku K 3·40 — 4·40 za jeden pár.

Maslo: k čaju K 2·60 — 2·80, k vareniu K 1·60 — 1·90, syr 10 — 12 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 36·00, fiumánsky White-Star (***) K 30·00 za 100 kilogr.

Odkazy redakcie.

J. K. Sz. Žiadané uverejníme v budúcom čísle List sa oneskoril.

B. J. N. Jestli máte mnoho peňazí, predplatte si skalické noviny, Peniaze prijmu, čísla Vám ale nepošlú.

S. T. V. B. Vašemu shromáždeniu tešímb sa vo pred. Za vašim príkladom nech sa aj druhí hýbu, čo ešte spia.

F. K. K. Všetko sme uverejnili. Daj vám Boh zdravia a dobrej úrody.

Členov tretieho radu svätého Františka jubilárna púť do svätej zeme. Svätou Kongregáciou dňa 20. novembra 1906. na päť rokov udelenými privilegiami opatrení, pri schvalujúcom a podporujúcom usrozmnení najdôst. biskupského sboru Uhorska, s dovolením Generála radu sv. Františka, pre členov tretieho radu sv. Františka sriaďujeme *jubilárnu púť* do sv. zeme od 20. augusta do 23. septembra 1909. trvajúcu, na ktorej každý katolícky veriaci krajiny súčasťou sa môže. Odchod z Budapešte 20. augusta. — Návrat 22. septembra. Smer cesty: Budapešť — Triest — Alexandria — Caifa — Jaffa — Jerusalem — Bethlehem sv. Ján — Jaffa — Alexandria — Triest — Budapešť. Cena: I. trieda 672 kor. 40 hal. II. trieda 516 korún 50 halierov. III. trieda 299 korún 10 hal. Prihlásiť sa možno: U kommissariatu sv. zeme Budapešť, II. okres, Margit-körút 23. P. Ferdinand Kaiser, kommisár sv. zeme; P. Leonárd Tréfan, redaktor Posla sv. Františka; Karol Zsekó redaktor «Stromu Serafického»; P. Kapistrán Havas budínsky správca tretieho radu sv. Františka, jubilarnej púte riaditelia.

Opätne radia všetkým, čo trpia na lámku, pákostnicu, lúpanie, klanie, bolenie hlavy, zubov, nervov, klanie v boku, influenzu, slabosť a trasenie, aby sa liečili *Fellerovým Elza-Fluidom*. — Zarovnak podivným výsledkom upotrebit môžu *Fellerov Elza-Fluid* pri ranách popálením zapríčinených, pri horúčkach a slabosti zraku. — Tucat na prábu franko 5 korún. — *Fellerové Elsa-pilulky* proti boleniu žalúdka, napínaniu k dáveniu-tvrdej stolici prevyšujú všetko očakávanie. Šesť skatuliiek franko 4 koruny. Pôvodné dostať len u V. Eugena Feller lekárnik Štubica. Kostolná ulica číslo 18. (Zá, hrebská stol.)

Upozornenie. Viacráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, lebo hľa, my odporúčame a síce veľmi vrele, jedon taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nad to ešte aj nie je sprostredkujúci, ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prostredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet».

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hned**

Beretvás-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhšie migrén-hlavy bolenie. — **Gena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 skatulkách zaslanka franko..

Proti kašlu
 nátku, chriplavosti, bolniu hrdla, ťažkému dýchaniu, influenici atď. istý prostriedok máme vo Fellerovom Eisa fluide. Jeon tučet na prbu stojí franko 5 K. Dajú si piniest od Eugena V. Felleru v Štubici (st. záhrebská), Kostolna-ul. 18.
 Ferry.

Rušeň!
 !!! S 18 prvými značeniami !!!
Ludvik Kállai motor dielňa
 Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.
 Odporuča najvrelj Ludvika Kállai
elektrické benzínokomobil stroje v mlatbe
 s dvojím vystrojením ku čisteniu.
!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!
 !!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj orlomnosti !!!
 Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.
 Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatinám atď.
Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podávajú.
 Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!
 1 kg. sivé drápané 2 K, ľeďšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; najfajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri obľednaní 5 kg. franko —

Hotové posteľe z hustej tkaniny červého, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina, 180 cm. dlhá 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každá 80 cm. dlhá, 58 cm široká, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K.; polpapierie 20 K.; papierie 24 K.; jednotlivé periny 10 K., 12 K., 14 K., 16 K.; podhlavky 3 K., 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovnou dobierkou od 12 K poňúč franko. Výmena alebo navrat dovolené.
 Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Descent,** číslo 826. Böhmerwald. Cenníky franko zdarma.

Schichtové jeleň mydlo je najlepšie.

Zrelo v letnom vetre
 Bielano na zelenej lúce
 V škríni spočíva ver už
 K poteseniu pečlivej gazdinky. I

Každá dobrá matka
 dcere svojej krom vystrojenia dá ešte nasledujúcu dobrú radu: Chráň svoju bielizeň pred obecnými, keď aj lacnými mydlami. Per vždy len Schichtovým mydlom znaku jeleňa, vtedy tvoje pekné ľahké platno, ľahké čipky a make flanelle ako aj ostatná bielizeň, nech si je fajnová, alebo hrubá, biela alebo barvistá vždy taká ostane ako nová, bo Schichtové jeleň mydlo ohráď a konservuje látku. Jestli vždy výlučne Schichtové mydlo potrebovať tudeš, v novom domove usporíš si mnoho práce, času a starosti.

Za čistotu 30.000 korun záruka.

Lacné české perie.

5 kilo: nové tmavé drápané kor 9-60, ľepšie 12 kor.
 Biele mákké, jak páper 18 kor. — 24 kor.
 Biele ako snah make ak paper, drápané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a lezpät prijati je pod touti vynimcou dovolenejšti sa postovné útraty vynahradia — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Čechy.)

Oznamí prijíma administracia

Mlyn na predaj.
 Valcový mlyn v dobrom stave so všetkým náradím, s bytom, s maštalou s malou zahradou a zovnutorným gruntom pre nemoc je na predaj. Cena 10.000 korun i na splácanie. Cach (st. Nyitra) o. p. Nemetpróna Jozef Dernes, mlynár.

'Krestan'
 Budapest, Szentkirályi-u. 28.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom svojho splnomocneného človeka, ktorý popri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľa pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadné. 2. Požičky povolujú sa poňúč už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodovnenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.